

IV

(Upplysningar)

UPPLYSNINGAR FRÅN EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER, BYRÅER
OCH ORGAN

RÅDET

Rådets slutsatser om höjning av nivån på de grundläggande färdigheterna inom ramen för det
europeiska samarbetet om en skola för 2000-talet

(2010/C 323/04)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD ANTAR DESSA SLUTSATSER

MED BEAKTANDE AV

Europaparlamentets och rådets rekommendation från 2006 om nyckelkompetenser för livslångt lärande ⁽¹⁾, där en europeisk referensram anges för åtta nyckelkompetenser som alla ungdomar bör utveckla under sin grundläggande utbildning och yrkesutbildning; att förvärva grundläggande färdigheter i läs- och skrivkunnighet, matematik och naturkunskap är av avgörande vikt för att kunna utveckla nyckelkompetenser under hela det livslånga lärandet ⁽²⁾; dessa färdigheter utvecklas när nyckelkompetenser förvärvas då inlärarna bearbetar och förstår korrekt allt mer komplicerad information och på så vis förbättras förmågan att lösa problem, tänka kritiskt, ta initiativ och vara kreativa; och

AV FÖLJANDE SKÄL:

1. Att förbättra läsförmågan var ett av de tretton mål som ställdes upp 2002 i arbetsprogrammet *Utbildning 2010*. Det var också en av de fem referensnivåer för genomsnittliga resultat i Europa (europeiska riktmärken) som rådet fastställde 2003, nämligen att andelen 15-åringar med bristande läsförmåga i Europeiska unionen senast 2010 bör ha minskat med minst 20 % jämfört med år 2000. För matematik, naturvetenskap och teknik finns ett annat riktmärke som bör nås senast 2010, nämligen att öka det totala antalet elever med avgångsbetyg i dessa ämnen med minst 15 %.

2. I mars 2008 uppmanade Europeiska rådet på nytt medlemsstaterna att avsevärt minska antalet ungdomar som inte är

fullt läskunniga och förbättra kunskapsnivåerna hos elever med invandrarbakgrund eller från mindre gynnade miljöer ⁽³⁾.

3. I slutsatserna från november 2008 från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet ⁽⁴⁾, fastställdes ett program för europeiskt samarbete på utbildningsområdet och man bekräftade att framstegen var otillräckliga för de mål som fastställts för läsförmåga. Rådet enades om behovet av att garantera bättre läskunnighet och räkneförmåga som väsentliga delar av nyckelkompetenserna. Medlemsstaterna uppmanades att inrikta samarbetet på att förbättra läs- och skrivkunnigheten och räkneförmågan samt att stimulera till större intresse för matematik, naturvetenskap och teknik.

4. I rådets slutsatser om en strategisk ram för europeiskt utbildningssamarbete (*Utbildning 2020*) ⁽⁵⁾ från maj 2009 framhölls på nytt att läs- och skrivkunnighet samt räkneförmåga är grundläggande beståndsdelar bland nyckelkompetenserna liksom hur viktigt det är att göra matematik, naturvetenskap och teknik mer lockande. Det nya riktmärke som rådet antog enligt ramen syftar till att uppnå en tillräcklig nivå på de grundläggande färdigheterna i läsning, matematik och naturvetenskap, genom att se till att andelen personer med bristande färdigheter i läsning, matematik och naturvetenskap minskas till under 15 % senast 2020.

5. I 2010 års gemensamma lägesrapport från rådet och kommissionen om genomförandet av arbetsprogrammet *Utbildning 2010* ⁽⁶⁾ framhölls vikten av att upprätta partnerskap mellan utbildnings- och arbetsvärlden som ett sätt att höja

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets rekommendation 2006/962/EG, EUT L 394, 30.12.2006, s. 10.

⁽²⁾ I denna text avses med *grundläggande färdigheter* sådana grundläggande färdigheter i läsning, matematik och naturvetenskap som anges i det nya europeiska riktmärket enligt den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete, *Utbildning 2020*.

⁽³⁾ Dok. 7652/08, punkt 15, s. 10.

⁽⁴⁾ EUT C 319, 13.12.2008.

⁽⁵⁾ EUT C 119, 28.5.2009.

⁽⁶⁾ EUT C 117, 6.5.2010.

kompetensen och få insikt om yrkeslivet och olika karriärer. Samarbetsprogram mellan skolor, universitet och näringsliv har enligt experterna en positiv inverkan på lärandet inom matematik, naturvetenskap och teknik.

6. Vid Europeiska rådets möte i juni 2010 enades medlemsstaterna om målet att höja utbildningsnivån inom ramen för Europa 2020-strategin för tillväxt och sysselsättning ⁽¹⁾, där frågan om grundläggande färdigheter ingår som del både i agendan för smart tillväxt och i agendan för tillväxt för alla och bidrar till flaggskeppsinitiativ som agendan för ny kompetens och nya arbetstillfällen och till den digitala agendan.

RÅDET, SOM NOTERAR ATT

1. det inte har gjorts tillräckliga framsteg för att uppnå de europeiska riktmärkena för 2010, trots att utbildningsresultaten i EU generellt har förbättrats under det senaste årtiondet; färdigheterna i läsning och matematik bland 15-åringarna i Europa har faktiskt försämrats i genomsnitt; andelen elever med bristande läsförmåga ökade mellan 2000 och 2006 ⁽²⁾ från 21,3 % till 24,1 %, medan siffran steg från 20,2 % till 24 % för matematik ⁽³⁾; den genomsnittliga andelen lågpresterande elever i naturvetenskap i medlemsstaterna uppgick till 20,2 % 2006 ⁽⁴⁾,
2. det också finns fakta som talar för att elevernas grundläggande färdigheter påverkas av deras socioekonomiska bakgrund och föräldrarnas utbildningsnivå; resultaten i läsning, matematik och naturvetenskap för elever med invandrarbakgrund är sämre än för infödda elever i samtliga medlemsstater där jämförbara uppgifter finns ⁽⁵⁾,
3. efterfrågan på kompetens inom matematik, naturvetenskap och teknik i Europa har ökat under de senaste årtiondena; även om det europeiska riktmärket för 2010 har uppnåtts på detta område kvarstår behoven; andelen personer som tar examen har ökat, i stort utsträckning tack vare informations-tekniken och EU:s utvidgning, men ökningen har varit mycket svagare i matematik, statistik och teknik och har faktiskt sjunkit i fysik; kvinnliga studenter är dessutom fortfarande kraftigt underrepresenterade i dessa ämnen ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ Dok. EUCO 7/10 av den 26 mars 2010 och dok. 13/10 av den 17 juni 2010.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc34_en.htm

⁽³⁾ PISA 2006. (BG och RO omfattas av siffrorna för 2006 men inte för 2003).

⁽⁴⁾ Anm.: Uppgift för 2000 saknas.

⁽⁵⁾ PISA 2006.

⁽⁶⁾ Se *Progress towards the Lisbon objectives in Education and Training: Indicators and benchmarks – 2009*, kapitel III, s. 97, om könsbalansen bland elever inom matematik, naturvetenskap och teknik.

4. det finns många initiativ som syftar till att förbättra läsförmågan i medlemsstaterna liksom nationella, regionala och lokala åtgärder som har utformats för att förbättra både inställningen till och kunskapsnivån i matematik och naturvetenskap; medlemsstaterna har dessutom under senare år tagit med frågor om kunskapsnivå och inställning till matematik och naturvetenskap på sin politiska dagordning; de har också satsat betydande resurser för att förbättra skolutbildningen i naturvetenskap; program inriktade på tidigt förvärvande av grundläggande färdigheter och individuellt anpassade inlärningsmetoder ingår i allt högre grad i uttryckliga strategier i flertalet länder ⁽⁷⁾,

OCH SOM ERINRAR OM ATT

just i fråga om matematik, naturvetenskap och teknik

1. har arbetet med dessa ämnen inom ramen för den öppna samordningsmetoden visat att nyskapande pedagogiska metoder och välutbildade lärare kan förbättra elevernas inställning och kunskapsnivå; detta kan i sin tur leda till att fler elever bedriver högre studier inom dessa områden och i slutändan till att fler tar examen i dessa ämnen,
2. rekommenderar kommissionens rapport *Science education now: a renewed pedagogy for the future of Europe* ⁽⁸⁾ från 2007 att man bör utöka den forskningsbaserade utbildningen i naturvetenskap, bryta naturvetenskapslärarnas isolering genom nätverk, ägna särskild uppmärksamhet åt flickors inställning till matematik, naturvetenskap och teknik samt öppna upp skolorna mot samhället.

ÄR MEDVETET OM ATT

1. förvärvandet av grundläggande färdigheter, som är en förutsättning för att alla ska kunna utveckla nyckelkompetenser genom livslångt lärande, kommer att vara avgörande för att förbättra medborgarnas anställbarhet, sociala delaktighet och självförverkligande; åtgärder krävs därför för att motverka otillräckliga studieresultat och socialt utanförskap,
2. god läskunnighet och räkneförmåga, tillsammans med god insikt om naturens grundläggande principer och grundläggande vetenskapliga begrepp, utgör grunden för förvärvande av nyckelkompetenser för ett livslångt lärande och bör därför förvärvas redan i tidig ålder,

⁽⁷⁾ Gemensam rapport om framstegen mot Lissabonmålen (KOM(2009) 640).

⁽⁸⁾ Utarbetad av högnivågruppen med experter på naturvetenskaplig utbildning under parlamentsledamot Michel Rocard's ordförandeskap. Se http://www.ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/report-rocard-on-science-education_en.pdf

3. grundläggande färdigheter i läsning och matematik också är grundläggande byggstenar i kompetensen "lära att lära"; denna kompetens gör det möjligt för människor att tillägna sig, bearbeta, ta till sig och förmedla nya kunskaper och färdigheter samt hjälper dem att bli självständiga inlärare,
4. internationella uppgifter, inklusive PISA- och TIMSS-studier, har identifierat systemrelaterade problem såsom skillnader mellan skolor och olikheter i elevbakgrund (till exempel på grund av socioekonomiska omständigheter, föräldrarnas utbildning, tillgången till IKT-utrustning i hemmet osv.) som faktorer som påverkar resultaten i läsning, matematik och naturkunskap,
5. lärarnas, skolledarnas och lärarutbildarnas utbildning, kompetens och engagemang är viktiga faktorer för att uppnå utbildningsresultat av hög kvalitet; därför är det viktigt att utbildningspersonal och skolledare får bästa möjliga formella utbildning, inledande introduktion och kontinuerlig fortbildning, tillsammans med nödvändigt utbildningsstöd och professionellt stöd,
6. mer verkningsfulla nationella initiativ krävs om det nya ambitiösa riktmärket enligt den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete *Utbildning 2020* ska uppnås; den ekonomiska tillbakagången i kombination med den demografiska utmaningen visar tydligt hur angeläget det är att göra skolsystemen så effektiva och jämlika som möjligt och samtidigt investera effektivt i utbildningssystemen för att möta de nuvarande och framtida ekonomiska och sociala utmaningarna.

ÄR ENIGT OM ATT

man, när man tar sig an den komplexa uppgiften att förbättra resultaten i läs- och skrivkunnet och i matematik, naturvetenskap och teknik, bör beakta följande:

1. Utformningen av läroplaner

Detta kan innefatta frågor som en tidig start när det gäller att skaffa sig grundläggande färdigheter, en helhetssyn på utbildning som innebär att varje barns samtliga förmågor utvecklas, användning av nya bedömningsmetoder och deras inverkan på läroplanen, användning av nyskapande pedagogiska metoder såsom forskningsbaserad utbildning i naturvetenskap och problembaserad inläring i matematik och naturvetenskap, kontinuerlig uppmärksamhet på läskunnigheten inom alla utbildningsnivåer och inte bara under förskole-, låg- och mellanstadierna samt mer individuellt anpassade undervisnings- och inlärningsmetoder.

2. Motivationens roll för läskunnighet, matematik, naturkunskap och teknik

Förekomsten av en läskultur såväl i hemmet (böcker, tidningar, barnböcker) som i skolan, läs- och skrivaktiviteter redan före skolstarten, föräldrarnas egna läsvanor och inställning till läsning, elevernas intressen och deras egen förmåga och engagemang för läsaktiviteter både i och utanför skolan har visat sig ha en avgörande inverkan för att förbättra läskunnigheten. Inlärningsmetoderna bör utformas så att barnens naturliga nyfikenhet inom matematik och naturvetenskap tillvaratas bättre redan från tidig ålder. Det är viktigt att hjälpa barnen att bli självständiga, motiverade inlärare för vilka läs- och skrivkunnet såväl som användningen av matematisk och vetenskaplig kompetens blir en del av det vardagliga livet.

3. Den nya teknikens inverkan på de grundläggande färdigheterna och dess nytta när det gäller att göra inlärarna självständiga och få dem att bibehålla motivationen

Denna teknik, till exempel utbredd användning av Internet och mobil teknik, har ändrat karaktären och synen på läskunnighet under 2000-talet. Den nya teknikens inflytande på barns läsning och kompetens inom matematik och vetenskap bör undersökas närmare för att se till att det finns lämpliga metoder att ta till vara teknikens potential i fråga om nya inlärningsmetoder.

4. Jämställdhetsperspektivet

Det finns stora skillnader mellan könen i fråga om färdigheter i läsning, matematik och naturvetenskap, både när det gäller attityder och resultat. Flickor är ofta mer motiverade att läsa än pojkar och är även bättre på det. Resultaten i matematik, naturvetenskap och teknik uppvisar mindre könsskillnader än resultaten i läsning. Utbildningsvalen är i stor utsträckning fortfarande könssegregerade. Pojkar är ofta mer intresserade än flickor av fördjupade studier och en karriär inom matematik, naturkunskap och teknik. De bakomliggande orsakerna till sådana trender bör undersökas närmare och effektiva strategier utformas för att minska klyftan mellan könen med avseende på både resultat och attityder ⁽¹⁾.

5. Kopplingen mellan elevens bakgrund (både socioekonomiska och kulturella aspekter) och nivån på de grundläggande färdigheterna

Det är avsevärt mer sannolikt att elever från mindre gynnade miljöer och/eller med invandrarbakgrund, särskilt elever som talar ett annat språk än värdlandets, gör sämre ifrån sig i skolan. Det verkar som om den inverkan som elevernas och deras familjers sociala profil har är större i skolor där det finns fler missgynnade elever ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Se *Gender differences in educational outcomes: a study on the measures taken and the current situation in Europe* (Eurydice, 2010).

⁽²⁾ PISA 2006 (OECD, 2007), *Messages from PISA 2000* (OECD, 2004).

6. Lärare och lärarutbildare

Formell lärarutbildning, inledande introduktion och kontinuerlig fortbildning bör inriktas på att utveckla och träna de kompetenser som behövs för att göra det möjligt för lärare i alla ämnen att se till att såväl grundskole- som gymnasieelever i högre grad tillägnar sig grundläggande färdigheter (särskilt läskunnighet). För att råda bot på bristande kompetens bör dessutom större vikt läggas vid ämnesspecifik utbildning för dem som specialiserar sig på undervisning i grundläggande färdigheter (särskilt matematik, naturvetenskap och teknik). I detta avseende kan det vara värdefullt att främja nätverk mellan matematik-, naturvetenskaps- och tekniklärare och koppla ihop utbildningen i dessa ämnen med forskarvärlden och arbetslivet. Ytterligare insatser krävs slutligen för att ta itu med den allmänna obalansen inom läraryrket genom att göra en sådan karriär mer attraktiv för män, så att eleverna får både kvinnliga och manliga förebilder.

7. Skoletik och skolans karaktär

Hit hör tonvikten på läsinlärning, nyskapande inom undervisning och inlärning, skollivets kvalitet, skolans placering, storlek och öppenhet för världen utanför skolan samt samarbete med föräldrar och en lång rad berörda parter.

UPPMANAR DÄRFÖR MEDLEMSSTATERNA ATT

1. inrätta eller vidareutveckla strategiska nationella metoder för att förbättra skolelevernas resultat med avseende på läskunnighet, matematik och naturvetenskap, med särskild tonvikt på elever från mindre gynnade socioekonomiska miljöer,
2. analysera och utvärdera hur effektiva de befintliga metoderna är på nationell nivå för att utarbeta ett faktaunderlag för det politiska beslutsfattandet.

RÅDET UPPMANAR KOMMISSIONEN ATT

1. inrätta en högnivågrupp med experter som ska analysera befintlig forskning och befintliga studier och internationella rapporter om läskunnighet, med inriktning på de frågor som tas upp i dessa slutsatser; denna grupp bör undersöka vilka metoder som är mest ändamålsenliga och effektiva för att

främja läskunnighet under det livslånga lärandet och, med utgångspunkt i goda exempel på olika strategier, dra slutsatser och lägga fram förslag som syftar till att stödja politiken i medlemsstaterna, senast första halvåret 2012,

2. som uppföljning på arbetet i gruppen för matematik, naturvetenskap och teknik inom ramen för den öppna samordningsmetoden inrätta en tematisk arbetsgrupp bestående av beslutsfattare och experter från medlemsstaterna, för att stödja framstegen i riktning mot det nya riktmärket enligt *Utbildning 2020*,
3. underlätta peer-learning liksom fastställande och spridning av god praxis mellan medlemsstaterna när det gäller att uppnå grundläggande färdigheter samt övervaka och rapportera framsteg i riktning mot riktmärket enligt *Utbildning 2020*.

UPPMANAR MEDLEMSSTATERNA OCH KOMMISSIONEN ATT

1. se till att möten vid behov äger rum mellan generaldirektörerna med ansvar för skolutbildning, för att bedöma de framsteg som gjorts inom det europeiska politiska samarbetet i skolfrågor, informera nationella beslutsfattare och enas om prioriteringar för det framtida arbetet på EU-nivå inom detta område, samt se till att resultatet av sådana diskussioner sprids till alla berörda aktörer och vid behov diskuteras på ministernivå,
2. främja möjligheter att utforma gemensamma pilotprojekt mellan medlemsstaterna som syftar till att med nyskapande metoder förbättra alla ungdomars grundläggande färdigheter; projekten bör genomföras på frivillig basis enligt gemensamt överenskomna kriterier, utvärderas gemensamt och innefatta användning av befintliga EU-instrument,
3. använda alla relevanta instrument, till exempel de som ingår i den öppna samordningsmetoden, programmet för livslångt lärande, sjunde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling och, i enlighet med nationella prioriteringar, de europeiska strukturfonderna, i syfte att främja ovanstående mål.